

Konsumentmarknadsavdelningen
Anna Rappe
Tina Stukan
Anna Wibom

Främjandet av användning av tillgängliga offentliga medel för bredbandsutbyggnad

Sammanfattning

Post- och telestyrelsen, PTS, har i regleringsbrevet för 2011 fått i uppdrag av regeringen att främja användningen av befintliga offentliga medel för bredbandsutbyggnad. Denna promemoria redovisar en sammanställning av tillgång till och förbrukning av offentliga medel till bredbandsutbyggnad, resultatet av investeringarna samt vad PTS gjort, gör och ska göra för att öka användningen av de offentliga medel som finns för bredbandsutbyggnad.

Det finns tre huvudsakliga stöd för bredbandsutbyggnad – landsbygdsprogrammet, strukturfonderna och kanalisationsstöd. Förutom detta finns medfinansieringsmedel till landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet, vilket hanteras av PTS. Dessutom finns regionala tillväxtmedel, som kan användas för medfinansiering av strukturfonderna. Hur mycket stöd som finns inom de olika stödprogrammen samt hur mycket som har använts, framgår i tabellen nedan.

För att öka användningen av offentliga medel till bredbandsutbyggnad, arbetar PTS på många olika områden. PTS har bland annat aktivt arbetat med medfinansiering av bredbandsstöden, samverkat med andra stödgivande myndigheter, lett och aktivt deltagit i Bredbandsforums olika arbetsgrupper, tagit fram nya tjänster som t.ex. Bredbandskartan och Ledningskollen och arbetat proaktivt mot både regioner och länsstyrelser samt kommuner.

För att främja användningen av offentliga medel för bredbandsutbyggnad behövs bland annat ökad samordning mellan stödgivande myndigheter, aktivt arbete med bredbandsstrategier på regional och kommunal nivå, mer medel till medfinansiering av bredbandsstöd samt ytterligare fokus på frågan om nyttan med bredband.

Stöd	Totala medel inom stödet	Medel öronmärkta till bredband fram till och med 2011	Beslutade medel till bredband 2007-2011	Nya medel 2012-2014 ¹	Tillgängliga medel år under stödperioden (icke-förbrukade och nya medel)	Stödansvarig myndighet
Landsbygdsprogrammet (inklusive medfinansiering)	36 miljarder för samtliga axlar	340 miljoner kr	Ca 439 miljoner kr	375 miljoner kr fördelat på 3 år	Ca 496 miljoner kr för år 2012-2014	Stödet hanteras av Svenska jordbruksverket men kanaliseras genom länsstyrelserna
Stöd till kanalisation (exklusive medfinansiering)	216 miljoner kr	Samtliga medel öronmärkta till kanalisation	Ca 82 miljoner kr	120 miljoner kr fördelat på 3 år	Ca 44,4 miljoner kr för 2012 och ytterligare 80 miljoner för 2013-2014.	Länsstyrelsen i Örebro hanterar stödet som är fördelat på samtliga länsstyrelser
Strukturfonder (exklusive medfinansiering)	25 miljarder kr varav ca 8 miljarder inom de regionala strukturfonderna	1,8 miljarder kr har budgeterats för insatser som bl.a. kan finansiera bredband.	Ca 273 miljoner kr	-	76,3 miljoner kr för 2012-2013	Tillväxtverket ansvarar för stödet

¹ De nya medlen inom landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet fördelas över 3 år. Inom landsbygdsprogrammet kan beslut fattas avseende samtliga medel redan år 2012. För kanalisationsstödet är medlen fördelade på 3 år och det går för dessa medel att fatta beslut om 40 miljoner kr per år.

Stöd	Totala medel inom stödet	Medel öronmärkta till bredband fram till och med 2011	Beslutade medel till bredband 2007-2011	Nya medel 2012-2014 ²	Tillgängliga medel år under stödperioden (icke-förbrukade och nya medel)	Stödansvarig myndighet
Regionala tillväxtmedel eller 1.1-medel	Ca 1 miljard kr per år	-	I genomsnitt ca 1,8 % av totalt stödbelopp utslaget på åren 2008-2011, dvs. knappt 20 miljoner kr.	Troligen liknande utfall som tidigare år	Troligen liknande utfall som tidigare år, dvs. knappt 20 miljoner kr.	Länsstyrelser eller regioner
PTS medfinansiering	250 ³ miljoner kr	Samtliga medel för medfinansiering av LBP och kanalisationsstödet	Ca 101,5 miljoner kr	75 miljoner kr fördelat på 3 år.	95 miljoner kr ⁴ , varav 55 miljoner under 2012, för 2013 och 2014 är beloppet 45 miljoner kr per år	PTS

² De nya medlen inom landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet fördelas över 3 år. Inom landsbygdsprogrammet kan beslut fattas avseende samtliga medel redan år 2012. För kanalisationsstödet är medlen fördelade på 3 år och det går för dessa medel att fatta beslut om 40 miljoner kr per år.

³ Från början tilldelades PTS 95 miljoner kr, dessa har sedan förstärkts med ytterligare 20 miljoner kr/år för 2011-2014. I budget för 2012-2014 har PTS tilldelats ytterligare 25 miljoner kr per år. Total tilldelning är således 250 miljoner kr

⁴ PTS har tilldelats 55 miljoner kr under 2012 för medfinansiering, varav 3 miljoner kr avser administrativa medel. Därutöver kan myndigheten besluta om ytterligare 40 miljoner kr som kan betalas ut 2013-2014.

Innehållsförteckning

<u>BAKGRUND OCH SYFTE</u>	5
<u>TILLGÅNGEN TILL OFFENTLIGA MEDEL FÖR BREDBANDSUTBYGGNAD</u>	6
SAMMANFATTNING AV STÖDEN	6
LANDSBYGDSPROGRAMMET	8
BAKGRUND	8
UTFALL	9
KANALISATIONSSTÖDET	9
BAKGRUND	9
UTFALL	10
STRUKTURFONDERNA	11
BAKGRUND	11
UTFALL	13
REGIONALA TILLVÄXTMEDEL	14
PTS MEDFINANSIERINGSMEDEL	16
UTFALL	16
FRAMTIDA BREDBANDSSATSNINGAR	18
<u>PTS ARBETE FÖR ATT ÖKA ANVÄNDNINGEN AV OFFENTLIGA MEDEL FÖR UTBYGGNAD AV BREDBAND</u>	19
PTS ARBETE MED MEDFINANSIERING AV BREDBANDSSTÖD	19
PTS STRATEGI FÖR REGIONAL TILLVÄXT	19
PTS ARBETE MOT DEN REGIONALA NIVÅN	20
LÄNSSTYRELSESNAS OCH REGIONFÖRBUNDENS ARBETE MED BREDBANDSSTÖDEN	20
LÄNSSAMVERKAN BREDBAND	21
PTS ARBETE MOT DEN KOMMUNALA NIVÅN	22
BREDBANDSKARTAN	23
PTS MEDVERKAN I BREDBANDSFORUMS ARBETSGRUPPER	24
<u>ANALYS AV ARBETET FÖR ATT FRÄMJA ANVÄNDNINGEN AV OFFENTLIGA MEDEL FÖR UTBYGGNAD AV BREDBAND</u>	26

Bakgrund och syfte

PTS har i regleringsbrevet för 2011 fått i uppdrag av regeringen att främja användningen av befintliga offentliga medel för bredbandsutbyggnad. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 28 februari 2012.

”Post- och telestyrelsen ska verka för att öka användningen av de offentliga medel som finns tillgängliga för utbyggnad av bredband. Myndigheten ska sammanställa tillgång till och förbrukning av sådana medel samt resultat av satsningarna. Uppdraget ska utföras i samverkan med berörda myndigheter och aktörer.”

Den 2 november 2009 beslutade regeringen om en bredbandsstrategi för Sverige. Det övergripande målet är att Sverige ska ha bredband i världsklass. Det innebär att år 2020 bör 90 procent av Sveriges hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Vidare fastställs i bredbandsstrategin att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Utgångspunkten är att elektroniska kommunikationstjänster och bredband ska tillhandahållas av marknaden. Sveriges geografi – med stora lands- och glesbygdsområden - skapar dock vissa problem för en marknadsstyrd utbyggnad i hela landet. I områden med långa avstånd mellan byar och samhällen föreligger ett begränsat kundunderlag vilket inte ger kommersiella aktörer lika stora möjligheter att göra lönsamma investeringar. Resultatet blir att investeringarna blir små eller riskerar att helt utebli i dessa områden.

För att regeringens mål om bredband i världsklass ska nås är det därför viktigt att särskilda insatser vidtas i lands- och glesbygdsmråden. En sådan insats är satsningar med offentliga medel för att bygga bredband på landsbygden. Det konkreta syftet med denna rapportering är att beskriva hur användningen av stödmedel ser ut och vad PTS har gjort, gör och kommer att göra för att öka användningen av de befintliga offentliga medel som finns tillgå för att bygga bredband på landsbygden.

Tillgången till offentliga medel för breddbandsutbyggnad

Sammanfattning av stöden

Stöd	Totala medel inom stödet	Medel öronmärkta till breddband fram till och med 2011	Beslutade medel till breddband 2007-2011	Nya medel 2012-2014 ⁵	Tillgängliga medel år under stödperioden (icke-förbrukade och nya medel)	Stödansvarig myndighet
Landsbygdsprogrammet (inklusive medfinansiering)	36 miljarder för samtliga axlar	340 miljoner kr	Ca 439 miljoner kr	375 miljoner kr fördelat på 3 år	Ca 496 miljoner kr för år 2012-2014	Stödet hanteras av Svenska jordbruksverket men kanaliseras genom länsstyrelserna
Stöd till kanalisation (exklusive medfinansiering)	216 miljoner kr	Samtliga medel öronmärkta till kanalisation	Ca 82 miljoner kr	120 miljoner kr fördelat på 3 år	Ca 44,4 miljoner kr för 2012 och ytterligare 80 miljoner för 2013-2014.	Länsstyrelsen i Örebro hanterar stödet som är fördelat på samtliga länsstyrelser
Strukturfonder (exklusive medfinansiering)	25 miljarder kr varav ca 8 miljarder inom de regionala strukturfonderna	1,8 miljarder kr har budgeterats för insatser som bl.a. kan finansiera breddband.	Ca 273 miljoner kr	-	76,3 miljoner kr för 2012-2013	Tillväxtverket ansvarar för stödet

⁵ De nya medlen inom landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet fördelas över 3 år. Inom landsbygdsprogrammet kan beslut fattas avseende samtliga medel redan år 2012. För kanalisationsstödet är medlen fördelade på 3 år och det går för dessa medel att fatta beslut om 40 miljoner kr per år.

Stöd	Totala medel inom stödet	Medel öronmärkta till bredband fram till och med 2011	Beslutade medel till bredband 2007-2011	Nya medel 2012-2014 ⁶	Tillgängliga medel år under stödperioden (icke-förbrukade och nya medel)	Stödansvarig myndighet
Regionala tillväxtmedel eller 1.1-medel	Ca 1 miljard kr per år	N/A	I genomsnitt ca 1,8 % av totalt stödbelopp utslaget på åren 2008-2011, dvs. knappt 20 miljoner kr.	Troligen liknande utfall som tidigare år	Troligen liknande utfall som tidigare år, dvs. knappt 20 miljoner kr.	Länsstyrelser eller regioner
PTS medfinansiering	250 ⁷ miljoner kr	Samtliga medel för medfinansiering av LBP och kanalisationsstödet	Ca 101,5 miljoner kr	75 miljoner kr fördelat på 3 år.	95 miljoner kr ⁸ , varav 55 miljoner under 2012, för 2013 och 2014 är beloppet 45 miljoner kr per år	PTS

⁶ De nya medlen inom landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet fördelas över 3 år. Inom landsbygdsprogrammet kan beslut fattas avseende samtliga medel redan år 2012. För kanalisationsstödet är medlen fördelade på 3 år och det går för dessa medel att fatta beslut om 40 miljoner kr per år.

⁷ Från början tilldelades PTS 95 miljoner kr, dessa har sedan förstärkts med ytterligare 20 miljoner kr/år för 2011-2014. I budget för 2012-2014 har PTS tilldelats ytterligare 25 miljoner kr per år. Total tilldelning är således 250 miljoner kr

⁸ PTS har tilldelats 55 miljoner kr under 2012 för medfinansiering, varav 3 miljoner kr avser administrativa medel. Därutöver kan myndigheten besluta om ytterligare 40 miljoner kr som kan betalas ut 2013-2014.

Landsbygdsprogrammet

Totalt budgeterat stöd för bredband sedan år 2007-2013 (beslut kan fattas t.o.m. 2013 men medel betalas ut t.o.m. 2014): Ca 935 miljoner kr (inkl. offentlig medfinansiering)

- **varav nytillkomna medel för år 2012-2013:** 375 miljoner kr (inkl. offentlig medfinansiering)

Investerade medel i bredband år 2007-2011: Ca 439 miljoner kr (inkl. offentlig medfinansiering)

Tillgängliga medel möjliga för bredband under stödperioden år 2012-2014 (beslut kan fattas t.o.m. 2013 men medel betalas ut t.o.m. 2014): Ca 496 miljoner kr (inkl. offentlig medfinansiering)

Bakgrund

Landsbygdsprogrammet syftar till att stärka utvecklingskraften på landsbygden. För Sveriges del ligger den totala budgeten för landsbygdsprogrammet på 36 miljarder kr och medlen är fördelade på fyra axlar. Det är inom Axel 3: "Diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden" där möjlighet finns att stödja bredbandsutbyggnad. Axel 3 utgör ca 10 procent av den totala budgeten för landsbygdsprogrammet, dvs. ca 3,6 miljarder kr fram till och med 2011.

Under den finansiella krisen 2008-2009 beslutade EU-kommissionen att anslå extra medel för att ge Europas länder bredband med hög överföringskapacitet. Av den totala satsningen på 10 miljarder fick Sverige ca 200 miljoner kronor i EU-medel. Regeringen öronmärkte hela summan till bredband.

Ett krav för att kunna utnyttja de medel som finns inom landsbygdsprogrammet är att Sverige tillskjuter offentlig medfinansiering. För att underlätta möjligheten till att ta del av stödmedlen gav regeringen PTS i uppdrag att medfinansiera projekt, där annan offentlig medfinansiering inte gick att finna. De medel som varit öronmärkta till bredbandsutbyggnad inom landsbygdsprogrammet har varit möjliga att söka från maj 2010. Medfinansiering från PTS har varit tillgängligt att nyttja sedan oktober 2010.

Det är Jordbruksverket som håller samman landsbygdsprogrammet. Jordbruksverket valde att dela upp fördelningen av det särskilda bredbandsstödet i två steg. 100 miljoner kr fördelades ut på samtliga län enligt den bas som används i landsbygdsprogrammet för Axel 3, dvs. baserat på bland annat landsbygdsbefolkning. De övriga 100 miljoner kr användes i en så kallat "först-till-kvarn" pott. Eftersom

efterfrågan ute i länen blev större än förväntat gjordes en förstärkning av resursbasen för bredband under 2011. Denna förstärkning låg på 40 miljoner kr. Länsstyrelserna har därtill en möjlighet att omfördela medel inom axel 3, ca 78 miljoner kronor har hittills omfördelats till bredband.

Utfall

Förbrukade medel inom landsbygdsprogrammet uppgår till cirka 439 miljoner kr. Tillgängliga medel totalt för bredband inom landsbygdsprogrammet är ca 496 miljoner kr (inklusive offentlig medfinansiering). I budgeten för 2012 tillsköt regeringen ytterligare 375 miljoner kr för perioden 2012-2014 (varav 75 miljoner kr är medfinansiering). Detta innebär att det totala stödet under programperioden 2007 till 2014 motsvarar ca 935⁹ miljoner kr (inklusive offentlig medfinansiering).

Tanken med landsbygdsprogrammet är att stödja lokal utveckling i form av småskaliga projekt. De primära målgrupperna för programmet är därför byalag och lokala utvecklingsgrupper. Ca 60 procent av ansökningarna har kommit från byalag¹⁰. Det är dock inte enbart byalag som har fått sina ansökningar beviljade, utan även kommuner och länsstyrelser. De sistnämnda aktörerna står för 23 procent av antalet beviljade ansökningar och kommunerna utgör en övervägande andel av dessa.

Kanaliseringsstödet

Totalt budgeterat stöd för kanalisering år 2008-2014: 216 miljoner kr (exkl. administrativa medel)

- varav nytillkomna medel för år 2012-2014: 120 miljoner kr, dvs. 40 miljoner kr per år får beslutas om

Investerade medel i kanalisering år 2008-2011: Ca 81,9 miljoner kr (exkl. administrativa medel)

Tillgängliga medel möjliga för kanalisering år 2012: Ca 44,4 miljoner kr (exkl. administrativa medel). Av de 40 miljoner som anslås för 2012 får 2 miljoner kr användas för administrativa kostnader.

Bakgrund

Sedan 2008 finns ett stöd för anläggande av kanalisering avsedd för it-infrastruktur, dvs. fysiska utrymmen och tillhörande faciliteter i vilka kablage kan anläggas. Stödet infördes eftersom kraftnätsföretagen planerade omfattande nedgrävningar av kablar i

---

⁹ Av totalbudgeten kan en mindre del gå även till annan grundläggande service på landsbygden. Hittills har ca 127 miljoner kr gått till andra projekt än bredband.

¹⁰ Med byalag avses här ekonomiska och/eller ideella föreningar

stormdrabbade områden. Grävkostnaderna utgör en mycket stor del av den totala kostnaden (ofta mellan 60-80 procent av totalkostnaden) vid anläggande av trådbundet bredband och genom samförläggning i samband med utbyggnad av annan infrastruktur kan anläggningskostnaden minskas markant.

När stödet infördes utsågs Länsstyrelsen i Örebro till koordinerande aktör och länsstyrelser och i vissa fall regionförbund fick ansvar för att sköta handläggningen av stödet. Stödbeloppet fördelades på länen utifrån en fördelningsnyckel som utgick från landsbygdsbefolknings storlek.

Stöd kan lämnas med högst 50 procent av stödberättigande underlag och stödet är ett s.k. stöd av mindre betydelse enligt kommissionens förordning nr 1998/2006. Stöd får endast ges i de fall som ett marknadsmisslyckande kan konstateras, dvs. att kommersiella krafter inte förväntas bygga ut inom tre år.

Till en början var efterfrågan på kanalisationsstödet begränsat. Detta berodde bland annat på krav på samförläggning, samt att kostnaderna för att anlägga kanalisation var betydande för mindre aktörer, exempelvis byalag. En förändring av regelverket genomfördes i juni 2010, varvid kravet på samförläggning togs bort. I samband med detta öppnades även möjligheten till ökad kostnadstäckning tack vare PTS möjlighet att medfinansiera stödet. Detta gjorde att efterfrågan ökade markant. Även om kravet på samförläggning har tagits bort, sker samförläggning i nära hälften av de projekt som har beviljats stödmedel hittills.

Byalag och lokala utvecklingsgrupper är projektägare i ungefär hälften av de projekt som har beviljats stöd. Ökningen av stödansökningarna från denna grupp blev markant efter att PTS fick möjlighet att medfinansiera stödet. Efterfrågan på kanalisationsstöd är fortfarande stor och länsstyrelsernas bedömningar pekar på att det finns minst 400 projekt som kan påbörjas under 2012, ifall stödmedel finns tillgängligt.

Utfall

Stödbeloppet har under år 2008-2011 utgjorts av 96 miljoner kronor (offentlig medfinansiering inte medräknad). Riksdagen beslutade i december 2011 att anta regeringens budget i vilken ytterligare 120 miljoner kr avsätts till kanalisationsstödet år 2012 - 2014. Vid fördelningen av stödet användes samma fördelningsnyckel som inom landsbygdsprogrammet.

Hittills har ca 81,9 miljoner kr¹¹ investerats inom kanalisationsstödet. Totala tillgängliga stödmedel år 2012 är ca 44,4 miljoner kr. De sistnämnda medlen inkluderar de nytillkomna medlen för 2012-2014, där 40 miljoner kr kan beslutas om under 2012. Resterande 80 miljoner kr får beslutas om, år 2013 respektive år 2014.

---

¹¹ I summan ingår inte administrativa medel, vilka totalt har utgjort ca 7,5 miljoner kr.

Antalet finansierade projekt är hittills 302 och genomsnittligt stödbelopp per projekt är 271 000 kronor. Stödet har möjliggjort att 3133 km kanalisation har kunnat etableras.

Strukturfonderna

Totalt beviljade medel för bredband år 2007-2011: Ca 273,2 miljoner kr (exkl. offentlig medfinansiering)

Investerade medel i bredband år 2007-2011: Ca 116,8 miljoner kr (exkl. offentlig medfinansiering)

Tillgängliga medel möjliga för bredband under resterande delen av programperioden (2012-2013): Ca 76,3 miljoner kr (exkl. offentlig medfinansiering)

Beviljade medel = medel som hämtas ur en totalbudget som kan gå till ”tillgänglighet” i de åtta regionala programområdena. Medlen är knutna till påbörjade projekt.

Investerade medel = medel som redan har investerats i olika projekt.

Tillgängliga medel = medel som man fortsatt kan söka för bredband från ett programområde ur en pott som avser flera åtgärder.

Bakgrund

Europeiska unionen genomför ett flertal satsningar på infrastrukturell ut- och uppbyggnad. Detta är ett led i den långsiktiga målsättningen att förstärka Europas konkurrenskraft samt bidra till att utjämna de skillnader som finns mellan unionens olika delar. Strukturfondsmedlen i Sverige kanaliseras ut genom 22 strukturfondsprogram – en social fond, åtta regionalt baserade strukturfondsprogram och 13 territoriella samarbetsprogram. Den totala EU-finansieringen är 25 miljarder kr och programperioden sträcker sig över en sjuårsperiod (2007-2013) Cirka 8 miljarder av dessa medel förmedlas genom de åtta regionala strukturfondsprogrammen och kommer från den Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF). Tillväxtverket är förvaltande myndighet för de åtta regionala strukturfondsprogrammen samt det territoriella programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak. Medel från strukturfonderna måste alltid matchas med nationell offentlig medfinansiering enligt en fastställd andel av projektets totala kostnader. Finansiering från privata aktörer utgör i dagsläget inte grund för medfinansiering från strukturfonderna.

De åtta regionala strukturfondsprogrammen är uppdelade efter geografi och har två prioriterade områden: innovation och förnyelse, samt tillgänglighet. Ett av dessa

områden, tillgänglighet, inkluderar höghastighetsbredband.¹² Fördelningen av tillgängliga finansiella resurser baseras på kriterier som kommissionen satt upp¹³ och nivån för finansiering inom dessa program varierar från 35-50 procent. Detta gör att resterande andel måste täckas upp med nationell medfinansiering, belopp som kan bli betydande. En källa till denna medfinansiering kan utgöras av regionala tillväxtmedel, s.k.1.1 medel (se nedan), vilka uppgår till en miljard.

Jämfört med andra stödformer är projekten inom strukturfonderna relativt stora. Satsningar på bredband har gjorts inom hälften av strukturfondsområdena, men de varierar i omfattning. Satsningarna på bredband har dock varit begränsade. Av de 8 miljarder kronor som anslagits inom de regionala strukturfonderna har cirka 1,8 miljarder budgeterats för insatser som bland annat kan finansiera bredband. Av dessa medel har ca 273,2 miljoner kr beviljats till bredband där nationella medfinansierare tillfört ytterligare ca 315,5 miljoner kr i offentlig medfinansiering.

Sedan programstart 2007 till 31 december 2011 har nedanstående belopp investerats i bredbandsutbyggnad (se bild nedan). I de regionala strukturfondsprogrammen, förutom Stockholm och Västsverige, finns möjlighet att söka medel för investeringar i bredbandsnät. Inget av programmen har särskilda medel budgeterade för satsningar för bredband utan ingår som en del bland flera satsningar. I bilden nedan framgår beviljade medel till bredbandsprojekt, hittills investerade medel i dessa bredbandsprojekt samt tillgängliga medel inom insatsområdet där medel finns att söka¹⁴. Med beviljade medel menas medel som hämtas ur en totalbudget som kan gå till ”tillgänglighet” i de åtta regionala programområdena. Medlen är knutna till påbörjade projekt. Investerade medel är medel som redan har investerats i olika projekt och tillgängliga medel är medel som man fortsatt kan söka för bredband från ett programområde ur en pott som avser flera åtgärder.

---

¹² Bredband ingår i ett delområde under ”tillgänglighet” som kallas ”ett utvecklat informationssamhälle”. Detta område prioriterar insatser för att stimulera och underlätta it-användningen i små och medelstora företag, utveckla produkter som ökar nyttan av bredband samt fullfölja bredbandsutbyggnaden på landsbygden.

¹³ Kommissionens kriterier är bl.a. befolkning, arbetslöshet, utbildningsnivå, BNP etc. Mer information hittas på www.regeringen.se. ”En nationell strategi för regional konkurrens, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013”

¹⁴ Uppgifter rörande kvarvarande medel att söka är per 2012-02-17 och kan sedan förändras.

Mellersta Norrland

Beviljade medel: 40,9 mkr
Hittills investerade medel: 6,8 mkr

Kvarvarande medel att söka: 20,6 mkr

Norra Mellansverige

Beviljade medel: 132,9 mkr
Hittills investerade medel: 45,5 mkr

Kvarvarande medel att söka: 0 mkr

Västsvrige

Investerade medel: 0 mkr
Kvarvarande medel: 0 mkr

Övre Norrland

Beviljade medel: 49,6 mkr
Hittills investerade medel: 48,6 mkr

Kvarvarande medel att söka: 4,8 mkr

Östra Mellansverige

Beviljade medel: 49,6 mkr
Hittills investerade medel: 15,9 mkr

Kvarvarande medel att söka: 16,3 mkr

Stockholm

Beviljade medel: 0 mkr
Hittills investerade medel: 0 mkr

Småland och öarna

Beviljade medel: 0 mkr
Hittills investerade medel: 0 mkr

Kvarvarande medel att söka: 29,5 mkr

Skåne och Blekinge

Beviljade medel: 0 mkr
Hittills investerade medel: 0 mkr

Kvarvarande medel att söka: 5,1 mkr

Utfall

Totalt beviljade medel för bredband år 2007-2011 uppgår till 273,2 miljoner kr.¹⁵ Totalt omsluter dessa beviljade projekt 588,7 miljoner kr, varav den privata medfinansieringen uppgår till 50 000 kronor. Av dessa beviljade medel har projekten hittills investerat 116,8 miljoner kr och därmed återstår 156,4 miljoner kronor att förbruka för dessa projekt. Totalt finns det 76,3 miljoner kronor kvar att söka i de insatsområden som kan medfinansiera bredbandsprojekt.

¹⁵ Den offentliga medfinansieringen är inte inräknad.

Antal projekt som har finansierats med strukturfondsmedel har totalt sett varit 40 st. Detta innebär att den genomsnittliga finansieringen är cirka 14,7 miljoner kronor inkluderat den offentliga och privata medfinansieringen.

Regionala tillväxtmedel

För att stärka den regionala konkurrenskraften tilldelas Sveriges län, på årlig basis, statliga medel. Dessa regionala tillväxtmedel, så kallade 1:1-medel uppgår till ca 1 miljard kr. De kan antingen användas för att initiera projekt eller som medfinansiering, det vill säga för att skala upp annan finansiering. Genom partnerskap på regional och kommunal nivå och viljeinriktning uttryckt i en strategisk agenda bestäms medlens användningsområde.

1:1-medel kan användas till följande stödtyper:

- Regionalt investeringsstöd
- Regionalt bidrag till företagsutveckling
- Stöd till kommersiell service
- Sysselsättningsbidrag
- Sådofinansiering
- Projektmedel
- Uppföljning och utvärdering av stödets användning

För bredbandsutbyggnad är det inom området projektmedel som finansiering kan beviljas. Enligt förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken, beslutar regeringen, Tillväxtverket, länsstyrelser och samverkansorgan för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken.

Merparten av medlen i länen går till projektverksamhet och inom detta område finns en stor variation av användningsområden, t.ex. entreprenörskap och innovativa miljöer. Tillgänglighet, med insatsområdena Regionförstoring och Ett utvecklat informationssamhälle står för 10 procent, varav Ett utvecklat informationssamhälle, där bredbandsutbyggnaderna hör hemma, utgör 3 procent. Inom detta område ryms även många andra typer av projekt.

Nedan återfinns en tabell med beslutade regionala tillväxtmedel, i genomsnitt för 2008-2010, fördelade på den nationella strategins prioriteringar.¹⁶ Av tabellen framgår att flera län inte har använt 1:1-medel alls, till bredbandsutbyggnad, under de senaste åren. Anledningen till att 1:1 medel inte används till bredband i större utsträckning beror bland annat på att anslagets storlek varierar och att det i vissa län är relativt litet.

---

¹⁶ Baserat på Tillväxtverkets ”Uppföljning och resultatvärdering av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet”, för budgetåren 2008, 2009 och 2010.

Eftersom bredbandsutbyggnad ofta handlar om stora projekt blir anslaget för litet.
Anslaget ska dessutom täcka många olika typer av behov.

Genomsnittlig fördelning av beslutade projektmedel 2008-2010									
Nationell prioritering	Innovation och förnyelse		Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud		Tillgänglighet		Strategiskt gränsöverskridande arbete	Övrigt	Totalt belopp Län (tkr)
Län	Innovativa miljöer	Entreprenörskap	Kompetens försörjning	Ökat arbetskraftsutbud	Regionförstoring	Ett utvecklat info samhälle			
Stockholm	19 %	14 %	33 %	7 %	13 %	4 %	8 %	2 %	8 538
Uppsala	30 %	41 %	5 %	1 %	2 %	0 %	9 %	12 %	9 053
Södermanland	32 %	61 %	6 %	2 %	3 %	0 %	1 %	4 %	17 831
Östergötland	20 %	54 %	13 %	3 %	9 %	0 %	1 %	2 %	16 535
Jönköping	24 %	53 %	7 %	1 %	3 %	2 %	2 %	9 %	24 322
Kronoberg	36 %	51 %	1 %	1 %	1 %	3 %	1 %	5 %	17 382
Kalmar	39 %	35 %	14 %	0 %	5 %	4 %	10 %	3 %	30 511
Gotland	22 %	59 %	2 %	1 %	1 %	1 %	10 %	5 %	26 997
Blekinge	32 %	42 %	3 %	2 %	4 %	5 %	9 %	2 %	29 720
Skåne	81 %	9 %	2 %	0 %	2 %	0 %	1 %	5 %	18 015
Halland	33 %	60 %	2 %	2 %	0 %	0 %	0 %	1 %	8 603
Västra Götaland	40 %	51 %	2 %	2 %	0 %	3 %	2 %	1 %	53 008
Värmland	25 %	43 %	9 %	1 %	9 %	2 %	6 %	4 %	49 399
Örebro	23 %	46 %	13 %	0 %	8 %	7 %	0 %	4 %	35 468

Västmanland	16 %	56 %	14 %	6 %	3 %	0 %	1 %	2 %	26 660
Dalarna	25 %	44 %	6 %	1 %	9 %	0 %	10 %	5 %	73 530
Gävleborg	26 %	50 %	9 %	5 %	5 %	2 %	1 %	2 %	71 146
Västernorrland	26 %	30 %	9 %	3 %	8 %	12 %	10 %	3 %	81 105
Jämtland	42 %	36 %	5 %	0 %	8 %	3 %	5 %	2 %	56 450
Västerbotten	25 %	39 %	1 %	1 %	9 %	3 %	18 %	4 %	88 260
Norrbottn	19 %	39 %	3 %	4 %	14 %	3 %	12 %	5 %	74 489
Riket	28 %	42 %	6 %	2 %	7 %	3 %	7 %	4 %	816 934

Tabell: Genomsnittlig fördelning av beslutade projektmedel 2008-2010. Källa Bredbandsforum

PTS medfinansieringsmedel

Ursprungligen tilldelades PTS 95 miljoner kr under 2010 att använda till medfinansiering av bredbandsstöd via landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet. År 2011 tilldelades PTS ytterligare 20 miljoner kr för medfinansiering av stöden. Av de totala medlen har myndigheten vid 2011 års slut fördelat ca 101,5 miljoner kr i bredbandsstöd. Cirka tre av fyra ansökningar som beviljats medel har avsett landsbygdsprogrammet. Om man ser till fördelningen av medel har vid slutet av 2011 flest ansökningar inkommit från Örebro, Västra Götaland och Gävleborgs län. Sett till beviljad mängd medel har mest medel hittills tilldelats Örebro, Västra Götaland och Södermanlands län.

För år 2012 har PTS tilldelats ytterligare 55 miljoner kr¹⁷ för medfinansiering av bredbandsstöd. Därutöver har myndigheten möjlighet att fatta beslut om 40 miljoner kr, som kan betalas ut under 2013-2014. PTS har tilldelats medel fram till 2014, totalt sett uppgår dessa till 250 miljoner kr från uppdragets början 2010.

Utfall

Tabellen nedan visar utfallet för beviljad medfinansiering från PTS per den 31 december 2011. I mitten av februari 2012, hade samtliga medel, som tilldelats för 2012, in-tecknats. Behovet av medel är således mycket stort och PTS noterar att de ansökningar som inkommit under 2012 omfattar större belopp än tidigare. En orsak till detta

¹⁷ Varav 3 miljoner kr är administrativa medel.

är bl.a. att länen aktivt kommit igång med stödarbetet samt att de nya medlen som tilldelats har notifierats, vilket möjliggör större projekt.

Län	Stöd inom landsbygdsprogrammet	Stöd till kanalisation	Total
Blekinge	2 753 703	1 699 999	4 453 702
Dalarna	1 848 891	0	1 848 891
Gävleborg	6 714 960	1 431 611	8 146 571
Halland	1 240 053	1 083 164	2 323 217
Jämtland	29 813	0	29 813
Jönköping	659 071	0	659 071
Kalmar	153 000	0	153 000
Kronoberg	1 614 089	1 201 000	2 815 089
Norrbottnen	5 384 300	0	5 384 300
Sametinget	204 062	0	204 062
Skåne	2 785 463	2 620 968	5 406 431
Södermanland	11 486 143	0	11 486 143
Uppsala	425 000	0	425 000
Värmland	7 105 500	973 000	8 078 500
Västerbotten	4 685 375	0	4 685 375
Västernorrland	3 185 000	0	3 185 000
Västmanland	685 087	900 000	1 585 087
Västra Götaland	11 267 115	2 700 000	13 967 115
Örebro	12 891 807	5 349 865	18 241 672
Östergötland	7 480 390	897 056	8 377 446
Total	82 598 822	18 856 663	101 455 485

Tabell: PTS medfinansiering per län per den 31 dec 2012.

Enligt uppgifter från ansökningar om bredbandsstöd, som har beviljats medfinansiering via landsbygdsprogrammet, kan man uppskatta att vid slutet av 2011

hade minst 20 000¹⁸ nya hushåll och företag¹⁹ har fått tillgång till fiberanslutning eller enbart kanalisering runt om i landet.

Framtida bredbandssatsningar

Den 19 oktober 2011 föreslog kommissionen att över € 9 miljarder ska investeras i bredband från 2014-2020 på alleuropeiska projekt. Detta för att ge medborgare och företag tillgång till snabba bredbandsnät. Finansieringen skulle ske i form av både aktier och räntebärande instrument och bidrag och skulle komplettera privata investeringar och offentliga medel på lokal, regional och nationell nivå samt EU-struktur- och sammanhållningsfonder. Det föreslagna finansiella stödet är tänkt att kompletteras med nya riktlinjer för transeuropeiska telenät och tjänster. Dessa riktlinjer ska fastställa nya mål, prioriteringar, projekt av gemensamt intresse och kriterier för att identifiera ytterligare projekt av gemensamt intresse.²⁰

Detta initiativ är förankrat i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt, som satte digital infrastruktur i frontlinjen som en del av huvudinitiativet inom "Digital agenda för Europa". Där understryks behovet av att säkerställa utbyggnaden av bredband till alla, att öka hastigheten i näten, både genom fasta och trådlösa tekniker, och att underlätta investeringar i it-infrastruktur. Kommissionens förslag kommer nu att överlämnas till Europaparlamentet och EU:s ministerråd för att antas.

Liksom tidigare nämnts, i denna promemoria, har regeringen tillskjutit ytterligare 495 miljoner kr till it-infrastruktur för åren 2012-2014. Dessa medel fördelas på landsbygdsprogrammet (300 miljoner kr) kanalisationsstödet (120 miljoner kr) samt medfinansiering av dessa stöd (75 miljoner kr).

---

¹⁸ Siffran om antal hushåll och företag baserar sig enbart på uppgifter från ansökningar som innehåller denna information. I några fall har informationen inte uppgivits i ansökan, varför den heller inte kan räknas med i siffran ovan. Siffran är enbart baserad på uppgifter som angetts i projektstödsansökningar för landsbygdsprogrammet. Ansökningar som avser medfinansiering av kanalisationsstöd innehåller oftast inte någon information om antalet hushåll och företag.

¹⁹ I vissa fall har sökanden uppgivit uppgifter om antal fastigheter istället för hushåll eller företag. Även dessa räknas in i siffran 20 000 ovan.

²⁰ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/709>

PTS arbete för att öka användningen av offentliga medel för utbyggnad av bredband

PTS arbete med medfinansiering av bredbandsstöd

Sedan PTS fick i uppdrag att medfinansiera stöd till bredbandsutbyggnad har myndigheten skapat en kommunikationsplattform där kontinuerlig dialog sker med både centrala och regionala myndigheter, men även lokala utvecklingsgrupper vars engagemang och drivkraft är avgörande för att de offentliga medlen ska nyttjas på ett effektivt sätt.

Hanteringen av bredbandsstöd har till en stor del inneburit samverkan med andra koordinerande aktörer, som spelar en viktig roll när det gäller användningen av offentliga medel som finns tillgängliga för bredbandsutbyggnad, i detta fall Jordbruksverket, länsstyrelserna, regionerna och Sametinget. Denna typ av kontinuerlig samverkan har inte funnits på myndigheten tidigare och har lett till att PTS har kunnat skapa en samlad bild av de processer som offentlig finansiering av bredbandsutbyggnad innebär.

Samverkan mellan PTS och de stödgivande myndigheterna har kunnat ske genom det dagliga handlägningsförfarandet. Rutinerna för handläggningen av bredbandsstödsärenden är utformade på sådant sätt så att den stödgivande myndigheten skickar in bredbandsstödsökningar till PTS för sökandens räkning. Handläggningen sker därmed mellan PTS och den stödgivande myndigheten och sökanden involveras först när beslut om stöd har fattats. Valet av handlägningsrutiner har varit medvetet då PTS, som en sakmyndighet, strävar efter att underlätta ansökningsförfarandet för de sökande samtidigt som användningen av offentliga medel främjas.

Som följd av det etablerade kontaktnätet med andra myndigheter har handläggningen varit effektiv och snabb. Utbytet handläggarna emellan har lett till en ömsesidig kompetenshöjning där PTS har fått en god insyn i de processer och utmaningar som bredbandsstöd innebär, vilket i sin tur är ett värdefullt ingångsvärde i arbetet med att förenkla dessa processer.

PTS strategi för regional tillväxt

I november 2010 presenterade PTS sin strategi för regional tillväxt. Genom denna strategi lyfter PTS fram och tydliggör vilka insatser myndigheten avser att göra för att främja regional tillväxt genom ökad tillgänglighet till bredband. I de områden där utbyggnad av bredband inte kommer att ske genom marknadens försorg är det av största betydelse att stimulera privata och offentliga initiativ samt verka för att användningen av offentliga finansiella medel blir så effektiv som möjligt. Den regionala tillväxtstrategin beskriver på vilket sätt PTS avser att använda sin

möjlighet att medfinansiera bredbandsprojekt för att främja regional tillväxt, dvs. öka utbyggnaden av bredband. Ytterligare en insats med målsättning att öka bredbandsutbyggnaden är att stimulera användandet av strukturfonderna för sådana projekt. I denna del anger den regionala tillväxtstrategin främst åtgärder i form av informationsinsatser, särskilt tillsammans med Tillväxtverket.

En annan viktig insats i den regionala tillväxtstrategin är att PTS bistår länsstyrelser och regionförbund, samt i förlängningen även kommuner, med data som de kan nyttja vid kartläggning av bredbandstäckningen i sitt område. Även portalen "Ledningskollen", som ska underlätta grävarbeten genom att ge en uppdaterad bild över var ledningar och kanalisation finns, är av stor betydelse för bredbandsutbyggnad. Tillsammans med en rad andra aktörer²¹ har PTS varit med och utvecklat webbtjänsten Ledningskollen, som gör det möjligt att koppla samman den som planerar att genomföra ett grävarbete, med dem som kan ha någon form av infrastruktur på en viss plats. PTS avser att under de kommande åren fortsätta att utveckla samt öka kännedomen om portalen. Under 2012 planeras bl.a. en uppdatering av portalen och framtagande av en mobil webb-applikation. Vidare kommer man att arbeta för att förbättra statistikhantering för ledningsägare. PTS ser att olika aktörer börjar integrera sina system till Ledningskollen, vilket myndigheten ser mycket positivt på.

PTS ska genom att delta i olika fora fortsätta medverka till att sprida kunskap om betydelsen och nyttan av bredband för regional tillväxt samt skapa engagemang och höja kompetensen i frågan bland länsstyrelser, regionförbund och kommuner. Myndigheten deltar idag aktivt i många samarbeten där arbetet ger bäring på regional tillväxt. Sedan PTS strategi arbetades fram har det under 2011 tillkommit fler möjligheter för PTS att medverka i olika sammanhang i län och kommuner.

Som ett forum för kunskapsspridning anordnade myndigheten i februari 2011 ett seminarium under temat "Regional utveckling och tillväxt med hjälp av it". Seminariet innehöll presentationer om PTS insatser när det gäller hur man kan arbeta regionalt och lokalt med planering av bredbandsutbyggnad. Vid seminariet höll bl.a. it-minister Anna Karin Hatt ett anförande om inverkan av it på regional tillväxt.

PTS arbetar enligt sin strategi som en del av den dagliga verksamheten och kommer under början av 2012 att göra en uppföljande rapportering om arbetet.

PTS arbete mot den regionala nivån

Länsstyrelsernas och regionförbundens arbete med bredbandsstöden

Länsstyrelserna och regionförbunden har en viktig roll för den regionala utvecklingen. Deras uppdrag på området it-infrastruktur har dock tidigare varit otydligt. I

---

²¹ Skanova, TDC, Tele 2, Telenor, Sveriges kommuner och landsting och Trafikverket. Maskinentreprenörerna, Svenska stadsnätetsföreningen, Vattenfall och Sveriges Byggindustrier och Svenska kraftnät

regleringsbrevet och villkorsbeslut för 2012²² ges länsstyrelserna och regionförbunden en utökad roll vad gäller it-infrastruktur. I dessa styrdokument framgår att berörda aktörer, ska verka för att målen i regeringens bredbandsstrategi nås. De ska även redovisa och kommentera utvecklingen i länet inom detta område samt främja anläggning av kanalisation. De två senare uppgifterna har funnits tidigare, men det förstnämnda innebär ett ökat ansvar för it-infrastrukturen på regional nivå.

Länsstyrelsens uppgift är således att medverka till att regeringens nationella bredbandspolitik genomförs i respektive län/region. Länsstyrelserna ska följa utvecklingen inom bredbandsområdet och svara för det statliga stödet till bredband via landsbygdsprogrammet samt kanalisationsstödet. Regioner/regionförbund beslutar om den regionala utvecklingsplanen där mål och strategier för utbyggnad av den elektroniska infrastrukturen ska läggas fast utifrån regionala överväganden och efter samråd med länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Örebro har även fått ett separat uppdrag²³ att vägleda de offentliga organ som är intresserade av att ta fram digitala agendor. Uppdraget löper under 2012 och omfattar information och vägledning om hur man kan ta fram digitala agendor.

Länsstyrelserna fyller en viktig funktion bland annat genom att de höjer prioriteten på bredbandsfrågan regionalt och lokalt, att de bistår kommunerna i deras bredbandsarbete, att de är samordnare av frågan samt stödadministratör och tillsynsansvarig. Det regionala engagemanget är mycket viktigt för att regeringens bredbandspolitik ska kunna förverkligas.

I den rapportering som länsstyrelserna årligen ska inkomma med till PTS, framgår att endast fem av länsstyrelserna har bredbandsstrategier eller motsvarande strategidokument²⁴. Flertalet som inte har detta, har påbörjat eller kommer att påbörja motsvarande arbete under 2012. Att så många regionala strategier finns eller är påbörjade eller planerade är mycket positivt och möjliggör också att lokala strategier, kopplade till den regionala, kan tas fram.

Länssamverkan bredband

Länssamverkan bredband (LSB) skapades i samband med den stora bredbands-satsningen i början av 2000-talet. Länet hade då ett stort behov av hjälp att ensa hanteringen av stödmedlen, kunskapsutbyte, enhetliga informationskanaler etc. Länssamverkan bredband har haft till uppgift att stödja länsstyrelser och regioner i deras arbete att förmedla det statliga stödet till bredband och samverka med kommunerna. LSB har även företrätt den regionala nivån i dialogen med nationella

---

²² Regeringsbeslut 2011-12-15, S2011/10876/VS, IV:11

²³ Regeringsbeslut 2011-12-22, N2011/7515/ITP, II:8, N2011/6562/RT, I 25

²⁴ Regionförbunden i Skåne, Västra Götaland, Halland, Gotland och Kalmar kommer att rapportera först 2013, men Skåne och Västra Götaland har bredbandsstrategier

myndigheter samt löpande samverkat med SKL. Även sedan den stora stödperioden avslutades har behovet kravstått eftersom länsstyrelserna fortfarande arbetar med frågor kring bredbandsutbyggnad och stöd till IT-infrastruktur, om än i mindre omfattning.

Länsstyrelsens uppgift är att medverka till att regeringens nationella bredbandspolitik genomförs i respektive län/region. Länsstyrelserna ska följa utvecklingen inom bredbandsområdet och svara för det statliga stödet till bredband via landsbygdsprogrammet samt kanalisationsstödet. Regioner/regionförbund beslutar om den regionala utvecklingsplanen där mål och strategier för utbyggnad av den elektroniska infrastrukturen ska läggas fast utifrån regionala överväganden och efter samråd med länsstyrelsen. Kommunerna har genom den reviderade Plan- och bygglagen fått en viktig roll när det gäller att behandla den elektroniska infrastrukturen och länsstyrelserna har genom detta fått en viktig roll vad gäller stöd till kommunerna även inom detta område.

Länsstyrelsen i Uppsala och Länsstyrelsen i Örebro har varit sammanhållande i detta arbete och de har fokuserat på stöd i arbetet kopplat till stödhantering. Fokus på gruppens arbete har varit frågor kopplade till bredbandsstöden. Funktionen Läns-samverkan Bredband upphörde i sin nuvarande form i och med utgången av 2011. Det finns dock behov av en fortsatt samordningsverksamhet i syftet att underlätta länsstyrelsernas samt regionförbundens i Västra Götalands, Skånes och Hallands län, Gotlands kommun och samverkansorganet i Kalmar län arbete med it-infrastruktur. Regeringen överväger därför en fortsättning av samverkansgruppens arbete eftersom länsstyrelser, regioner/regionförbund och kommuner står inför nya uppgifter vad gäller hantering av den elektroniska infrastrukturen. Detta kommer att kräva utbildnings- och kompetensinsatser riktade till de olika organisationerna. I detta arbete fyller denna gruppering en viktig uppgift.

PTS arbete mot den kommunala nivån

PTS arbete rör kommunerna i flera olika frågor och det är viktigt för PTS att nå ut till kommunerna på ett effektivt sätt. PTS vill bland annat förmedla en ökad insikt om bredbandsutbyggnaden, möjligheter till stöd, tjänster inom nätsäkerhetsområdet, konkurrensområdet, spektrumfrågor och betalservice. PTS ser därför behov av bl.a. möten med regionala och lokala aktörer samt aktivt deltagande i konferenser från myndighetens sida.

Redan idag försöker PTS träffa kommunrepresentanter, dels vid större möten, dels vid möten på lokal nivå. Vid dessa möten informerar PTS bland annat om hur myndigheten kan bistå kommunerna med statistik, information kring bredbandsstöd, riktlinjer, nyttan med bredband m.m. Detta för att underlätta det lokala arbetet med t.ex. bredbandsstrategier och stödansökningar.

Under rubriken ”Byanät för bredband i världsklass” har PTS även varit huvudfinansiär av seminarier riktade mot bl.a. kommuner och byalag. Seminarierna har gett beskrivning av hur man lokalt kan ta sig an bredbandsutbyggnad i områden där kommersiella krafter inte bygger ut med egna resurser och har tagits fram av Svenska Stadsnätets föreningen (SSNf) på uppdrag av PTS. Arbetet påbörjades efter att PTS år 2010 tagit fram rapporten ”Utbyggnad av bredband på landsbygd”²⁵. I rapporten lyfter myndigheten fram exempel på samverkan, erfarenheter och förslag till åtgärder för bredbandsutbyggnad i områden där det inte sker utbyggnad på marknadsmässiga grunder. Ytterligare ett uppdrag från PTS som SSNf arbetat med, vilket omnämns i PTS strategi, är uppdatering av rekommendationer om robusta nät, som bland annat riktar sig till kommuner.

PTS har även i samarbete med Konkurrensverket (KKV) och Sveriges kommuner och Landsting (SKL) tagit fram principer för kommunalt agerande för att främja konkurrensen. I dessa principer framgår bland annat att kommunen:

- Ska verka för god konkurrens
- Ska beakta behov av bredbandsutbyggnad i översikts- och detaljplanarbetet
- Bör kommunen ha en policy för mark- och grävttillstånd
- Bör kommunen ingå avtal om mark- och grävttillstånd på skäligena och icke diskriminerande villkor

Vidare framgår att kommunen som ägare av bredbandsnät:

- Bör agera komplement till privata intressen
- Ska ej agera i säljverksamheten på sätt som snedvrider konkurrensen
KonkL3:27
- Stadsnätets verksamhet bör omprövas årsvis med utgångspunkt i KonkL3:27 om stadsnät agerar på kapacitets- eller tjänstebaserad nivå
- Ge tillträde till infrastruktur på skäligena och icke diskriminerande villkor, i första hand fiber och kanalisation
- Verka för att kommunala bostadsföretag beaktar behovet av konkurrens och valfrihet

Bredbandskartan

PTS har sedan oktober 2011 arbetat med att ta fram en bredbandskarta för internet. Behovet av en offentligt publicerat bredbandskarta har uppstått, då det har saknats en lättillgänglig och enhetlig nationell bild av tillgången till fast bredband.

---

²⁵ PTS-ER 2010:10

Kartan baseras på det data som PTS samlar in i samband med den årliga bredbandskartläggningen och kommer att vara ett värdefullt underlag i uppföljningen av bredbandsstrategin. Liknande kartor finns i t.ex. Tyskland och USA.

Bredbandskartan kommer även att utgöra ett viktigt verktyg i beslutsfattandet på central- regional- och lokal nivå, särskilt i de fall där tillgången till bredband används som en nyckel vid fördelningen av offentliga medel. Även arbetet med att utforma marknadsanalyser och bredbandsstrategier kommer att underlättas avsevärt då länsstyrelser, regioner och kommuner får möjlighet till en snabb lägesuppfattning av tillgänglighet i ett visst område.

PTS avser även att på samma karta åskådliggöra de bredbandsprojekt, som myndigheten beviljat medfinansiering, i syfte att visa och uppmuntra lokalt engagemang som är en förutsättning för fortsatt bredbandutbyggnad på landsbygden. Även bredbandsprojekt som beviljats av Jordbruksverket och Tillväxtverket kommer att få möjlighet att inkluderas i denna del av kartan i ett senare skede. Lanseringen av bredbandskartan beräknas äga rum under 2012.

PTS medverkan i Bredbandsforums arbetsgrupper

PTS har under 2011 lett och deltagit i Bredbandsforums²⁶ arbetsgrupper vilka behandlar ämnen som rör bredbandsutbyggnad. Användning av offentliga stödmedel för utbyggnad av bredband är en fråga som direkt eller indirekt har inverkan på gruppernas arbete.

PTS ledde den s.k. arbetsgrupp I²⁷, som arbetade med att se över finansieringsmöjligheter för bredband i Sverige. Arbetet presenterades i en slutrapport²⁸ där man beskriver vilka möjligheter till stödmedel som finns idag och hur förbrukningen av dessa medel har sett ut.

PTS har även medverkat i den s.k. arbetsgrupp III, vars syfte har varit att synliggöra nyttan av bredband och hur olika grupper får del av och skapar nytta genom bredband. För att kunna förverkliga målen i regeringens bredbandsstrategi är det centralt att synliggöra nyttan av bredband som en faktor som förstärker och driver på den ekonomiska och sociala utvecklingen. Resultatet av gruppens arbete är förslag om ökat fokus på kommunerna som en nyckelaktör för bredbandsutbyggnad. Kommunerna innehar ofta flera roller²⁹ med stor inverkan på

---

²⁶ Bredbandsforum leds av it-minister Anna-Karin Hatt och är sammansatt av representanter från myndigheter, operatörer och intresseorganisationer. Forumet fungerar som en nationell plattform för diskussion och dialog med målet att bidra till effektivare implementering av bredbandsstrategin.

²⁷ Arbetsgruppen bestod av ett antal undergrupper som behandlade aspekter om tillgång på och hantering av stödmedel till bredband.

²⁸ ”Offentligt stöd till bredband – Slutrapport från Arbetsgrupp 1 inom Bredbandsforum”.

²⁹ Se s. 4 i ”Sammanfattande slutrapport från arbetsgrupp III”, Bredbandsforum

utbyggnad och användning av bredband, exempelvis som offentlig medfinansiering av bredbandsstöd. Fokuseringen på kommunerna avser att föra fram bredbandsbyggnation som en strategiskt viktig kommunalpolitisk fråga och att koppla samman denna med regeringens Digitala agenda.

Vidare deltog PTS under det föregående året i arbetsgrupp IV vars fokus har varit att undanröja identifierade hinder³⁰ för utbyggnad av bredband. Under hösten 2010 hade arbetsgrupp II inom Bredbandsforum, som PTS även medverkade i, vilken arbetade under temat ”Utmaningar vid utbyggnad av bredband i hela landet” genomfört en förstudie där bl.a. hinder vid bredbandsutbyggnad identifierats. Utifrån resultatet av detta arbete kunde det konstateras att det behövdes tillsättas en ny arbetsgrupp med fokus på att undanröja identifierade hinder. Arbetsgrupp IV arbetade i en slutrapport fram förslag³¹ till att undanröja hinder med syfte att underlätta uppfyllandet av målen i regeringens bredbandsstrategi.

Sedan hösten 2011 leder PTS Bredbandsforums arbetsgrupp V³² där arbetet delats in i två undergrupper. Den ena gruppen arbetar med samband som rör hantering av stödmedel och den andra med strategiska frågor. Huvudsakligen innebär arbetet kunskapsutbyte mellan gruppmedlemmarna³³ om frågor som rör stödåtgärder och förbrukning av medel, råd och samverkan kring strategiarbete samt kommunikationssamarbete .

Ytterligare en arbetsgrupp, har bildats i februari 2012. PTS kommer att medverka även i denna grupp. Gruppen har speciellt fokus på kommuner och bredband. Arbetsgruppens arbete ska utgå från de förslag som finns beskrivna i arbetsgrupp IV:s slutrapport ”Undanröjande av identifierade hinder”. Syftet med gruppens arbete är att genomföra vissa av de förslag som förs fram i rapporten och som är relaterade till kommuners arbete med bredbandsfrågor.

---

³⁰ Hindren avsåg kommunala åtgärder som motverkar konkurrens, utbud och infrastrukturutbyggnad och att befintlig infrastruktur inte utnyttjas effektivt. Vidare avsåg hindren ogynnsamma villkor för och rättigheter till att få bygga fysisk infrastruktur samt svagheter i avtalsprocessen avseende marktillträde.

³¹ Sammantaget togs det fram tio förslag som ansågs ha störst betydelse för att undanröja hinder för bredbandsutbyggnad. Dessa beskrivs i rapporten ”Undanröjande av identifierade hinder”.

³² Den s.k. sambandsgruppen.

³³ Medlemmarna utgörs av stödmyndigheter och organisationer vars arbete inverkar på stödhantering.

Analys av arbetet för att främja användningen av offentliga medel för utbyggnad av bredband

Sedan PTS fick möjlighet att medfinansiera landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet, har myndigheten arbetat med att ge tydlig information kring stöden samt strävat efter att uppnå en så enkel process som möjligt. Det finns flera svårigheter med detta, genom att stöden och stödhanteringen skiljer sig åt mellan stödgivande myndigheter och mellan olika län. Ett samarbete finns dock mellan dessa myndigheter, men skulle kunna stärkas. PTS strävar ständigt efter att förenkla och förbättra myndighetens handlägningsprocesser, så att stöden kan administreras snabbt och effektivt. Efter att arbetet sattes igång hösten 2010, har processen hela tiden förbättrats och snabbats upp.

Frågor kring stöd behandlas även i Bredbandsforums arbetsgrupp V. Gruppens arbete bidrar till dialog och kunskapsutbyte mellan stödmyndigheter och organisationer om frågor som rör stöd användning och förbrukning av medel. Samverkan sker även kring frågor som rör strategiskt arbete för bredbandsutbyggnad. Arbetsgruppens arbete underlättar för stödmyndigheterna när det gäller att koordinera hanteringen av offentliga stödmedel och samordna åtgärder för att främja användningen av dessa.

För att optimera nyttjandet av offentliga medel för bredband bör det ske samordning i användandet av de olika stöden. Vid bredbandsplanering på regional och lokal nivå är det viktigt med tillgång till samlad information om de stödmöjligheter som finns så att stöden kan kombineras så effektivt som möjligt. Därmed är det viktigt att samlad information om olika möjligheter till stöd finns tillgänglig centralt. Detta kräver insatser från stödgivande myndigheter på nationell nivå liksom regional nivå. Redan idag finns samlad information på PTS hemsida. Vidare har även Bredbandsforum tagit fram information kring detta, dels i form av rapporter, dels på sin hemsida.

Län och kommuner påtalar ofta att behovet av stöd till bredbandsutbyggnad är stort. I ett brev till Näringsdepartementet, den 27 maj 2011³⁴, från Länsamverkan bredband framgår att behoven av stöd till it-infrastruktur på landbygd och i glesbygd är mycket stort. Bara för 2012 uppskattades behovet till 600 miljoner kr. För en femårsperiod fram till 2016 uppskattades behovet till ca 3 miljarder kr. Dessa kostnader baserar sig bland annat på söktryck inom landsbygdsprogrammet. Sett till de medel som PTS hanterar, dvs. medfinansieringsstödet, är söktrycket mycket stort³⁵. Eftersom det krävs offentlig medfinansiering till landsbygdsprogrammet, krävs det att den offentliga medfinansieringen kan möta landsbygdsprogrammets söktryck. Även inom

---

³⁴ Dnr: 341-2889-2011, Länsstyrelsen i Örebro län

³⁵ I mitten av februari 2012 hade samtliga PTS medfinansieringsmedel för år 2012 in-tecknats.

kanalisationsstödet är behovet av medel stort. I stort sett har hela stödet gått åt fram till 2011 och söktrycket förväntas även i fortsättningen vara högt. Möjligheten från PTS sida att bidra med offentlig medfinansiering av stödet har gynnat användningen av stödet. PTS vill gärna kunna fortsätta med denna medfinansiering, men det förutsätter att regeringen tilldelar myndigheten tillräckligt mycket medel. PTS budgeterade medel för 2012 var in-tecknade redan före utgången av februari 2012 och söktrycket är mycket stort. Det är viktigt att stödfrågorna hanteras med en långsiktighet, för att uppnå bästa resultat på lokal och regional nivå. Länen har kommit olika långt i sitt arbete med bredbandsstöden. Det finns län som redan tidigare har ett stort söktryck på befintliga stödmedel, dvs. det finns många ansökningar som har kommit in och som snabbt kan besluta om. Merparten av länen har dock nyligen påbörjat sitt arbete med att på ett mer aktivt sätt arbeta med att få igång bredbandsutbyggnad på landsbygden. Att PTS medfinansiering tagit slut redan vid publiceringen av denna rapport, betyder att länen inte kan bevilja projektstöd, då projekten inte är fullt finansierade. Detta innebär att det är svårt med en långsiktig planering av it-infrastrukturen. Risker är att de medel som finns tillgängliga inte hamnar i projekt där de gör mest nytta.

En av förutsättningarna för att stimulera offentlig finansiering av bredbandsutbyggnad är att PTS uppdras att fortsätta medfinansiera de medel som avsätts för bredbandsutbyggnad. Hittills har detta uppdrag verkat som en komponerande faktor för effektiv användning av medel inom både landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet. Även en konsekvent uppföljning av offentliga bredbandsinvesteringar är nödvändig för att bedöma behovet av fortsatta investeringar. I nuläget är denna slags uppföljning försvårad då det saknas en enhetlig mekanism för att mäta den nytta som bredbands-satsningarna resulterat i. Det finns ett behov av att denna fråga hanteras av samtliga stödgivande myndigheter. PTS har lyft denna frågeställning inom Bredbandsforums arbetsgrupp V, där de stödgivande myndigheter deltar. Förhoppningen är att hitta en gemensam lösning under året.

På regional nivå vore det bra om samliga län/regioner hade bredbandsstrategier där behovet av bredband framgår. Utöver att strategierna redogör för behoven av utbyggnad i länen/regionerna är det av värde om de även speglar nyttoaspekten av it-infrastruktur och kopplar an till regeringens Digitala agenda. Ett fåtal län/regioner har redan strategier på plats, men flertalet kommer att påbörja ett arbete med att ta fram strategier under 2012. Även om Sverige ligger långt fram avseende bredbandsutbyggnaden är ytterligare insatser nödvändiga för att nyttan med bredband ska presenteras, förslagsvis i enkla kalkyler/termer. Detta är av vikt, särskilt i de kommuner som ännu inte har utvecklat bredbandsstrategier. Kommunernas användning av offentliga medel skulle kunna påskyndas om mera riktade insatser gjordes på detta område, t.ex. genom stöd från den regionala nivån. Bredbandsforum har tagit fram flera rapporter som påvisar nyttan med bredband³⁶. Det finns ett behov av att nyttan förenklas så att den kan leda till faktisk implementering vilket i sin tur möjliggör att

---

³⁶ <http://www.pts.se/sv/Internet/Bredband-ADSL/Bredbandsrapporter/>

bredband blir en självklar beståndsdel i den lokala och regionala planeringen. Att förstå nyttan med bredband är viktigt eftersom efterfrågan skapar ett större söktryck. Denna aspekt bör lyftas till en strategisk nivå i lokala och regionala styrdokument för att möjliggöra prioriterade satsningar på bredband. Långsiktig behovsplanering vad gäller bredbandsinfrastruktur är en viktig aspekt för att kunna tillgodose användarnas framtida behov. Kommuner som PTS har talat med visar att där det finns en kompetens och ett engagemang på regional nivå, är det lättare att få till stånd en utbyggnad på lokal nivå. Att främja engagemang på regional nivå, t.ex. genom olika informationsinsatser, utbildningar, samordning mellan olika län i frågor som rör stöd, skulle kunna vara ett sätt att öka användningen av stöd på lokal nivå.